מהו דתימא הני מילי עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא כפרה לא קמ"ל כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן[א] בעי אילפא לדברי האומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים מי כיור מהו שיפסלו [א] מי אמרינן הני למאי לקידוש ידים ורגלים קידוש ידים ורגלים גופייהו לא פסול [ב] בהו לינה או דלמא כיון דקדוש [ג] להו בכלי שרת מיפסלי כי אתא רבין אמר רבי ירמיה אמר רבי אמי אמר ר' יוחנן הדר פשיט אילפא כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו אמר לפניו ר' יצחק בר ביסנא רבי אתה אומר כן [ד] אלא הכי אמר[א] ר' אסי אמר ר' יוחנן [משמיה דאילפא] כיור שלא שקעו מבערב מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש והוינן בה למחר אינו מקדש דלא צריך לקדוש או דלמא איפסלו בלינה ולא פשיט לן ומר קא פשיט ליה מיפשיט ת"ש [ג] בן קטין עשה [א] שנים עשר דד לכיור אף הוא עשה [ב] מוכני לכיור שלא יהיו מימיו נפסלין בלינה מאי לאו רבי אלעזר ברבי שמעון היא לא רבי היא והא מדרישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא נמי רבי אלעזר ברבי שמעון דקתני רישא [ד] [ג] בא לו אצל פרו (ב) ופר היה עומד בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב והכהן עומד במזרח ופניו למערב מאן שמעת ליה דאמר בין האולם ולמזבח צפון רבי אלעזר ברבי שמעון [ה] דתניא איזהו צפון מקיר מזבח צפוני ועד כותל עזרה צפוני וכנגד כל המזבח כולו צפון דברי [ו] רבי יוסי ברבי יהודה רבי אלעזר ברבי שמעון מוסיף [ז] אף בין האולם ולמזבח רבי מוסיף [ח] אף מקום דריסת רגלי הכהנים ומקום דריסת רגלי ישראל אבל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול ותסברא רבי אלעזר ברבי שמעון היא ולא רבי [השתא רבי] אדרבי יוסי ברבי יהודה מוסיף אדרבי אלעזר בר' שמעון לא מוסיף אנן הכי קאמרינן אי ס"ד רבי היא לוקמה [ה] במקום דריסת רגלי כהנים ובמקום דריסת רגלי ישראל אלא מאי רבי אלעזר ברבי שמעון היא לוקמה מקיר מזבח צפוני עד כותל עזרה צפוני אלא מאי אית לך למימר משום חולשא דכהן גדול הכא נמי משום חולשא דכהן גדול: [ט] אמר רבי יוחנן [י] קידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן למחר אינו צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה למאן ° אי לרבי האמר פסלה לינה אי לרבי אלעזר בר"ש האמר אין צריך לקדש אפי' מיכן ועד עשרה ימים אמר אביי לעולם לרבי ולינה דרבנן היא ומודי [ו] דמקרות הגבר ועד צפרא לא פסלה לינה רבא אמר לעולם רבי אלעזר ברבי שמעון [היא וראה ר"י דבריו] בתחילת עבודה ולא בסוף עבודה מיתיבי [ט] [י] ראוהו אחיו הכהנים שירד והן רצו ובאו מיהרו וקידשו ידיהם ורגליהם מן הכיור

מיתיבי ראוהו אחיו הכהנים כו'. למאי דס"ד דלא איירי בכהני חדתי יש תימה דלא פריך מרישא דתני [לב] קידוש בתורם את הדשן ויש לומר דפשיטא [לג] דההוא דתרומת הדשן הוי בכהני חדתי וקלת קשה דלמאי ס"ד [לד] דלא הוו חדתי דבמתניתין דתמיד [דף כח:] משמע דכולהו הוו חדתי שהעזרה היתה ננעלת והם היו בחוץ ממקום שהיו ישנים שם בבית המוקד [הג"ה [לה] ויש לומר דסלקא דעתיה דמאן דלא פסיל בלינה לא פסיל בהיסח הדעת ומאן דפסיל בהאי פסיל בהאי והני כהני הוה להו היסח הדעת שהיו ישנים בבית המוקד. ע"כ הג"ה]:

מהו דתימא ה"מ. דבעינן קידוש שחרית בעבודה דמעכבת כפרה כגון דם וקמילה אבל כל [ז] הקטרת אימורין דלא מעכבא אימא לא תיבעי קידוש: **מהו שיפסלו.** בלינה אם לא שקעה בבור [ח] (בני הגולה) דאמרי' בסדר יומא (דף לז.) דמשקע [ט] להו: **או דילמא כיון דקדוש** (ג) **בכלי שרת איפסלו.** דלא דמי לקידוש ידים שהמים ניגבו ואין לינה [י] על מי לחול: ה"ג **כי אתא רבין אמר כו'** ול"ג ת"ש (ד): **אמר לפניו רבי יצחק בר ביסנא.** לפני ר' (ה) אמי וכולה רבין אמר לה: **שלא שקעו.** בבור: **לעבודת לילה.** להקטר חלבים: **והוינן בה.** קמיה דרבי (ו) אסי [יא] ולא פשט לן: **דלא צריך לקדושי.** וכרבי אלעזר בר' שמעון דלא פסל לינה בקידוש או דילמא אין ראויות לקדש [יב] דאיפסלו להו בלינה ואפי' לר' אלעזר דאי לרבי ליכא למיבעי אין [יג] צריך דהא אפילו בקידוש פסל: **ולא פשט.** ר' (ז) אסי הך בעיא למימר דאין צריך לקדש קאמר ולא לפוסלה בלינה כדקאמרת כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ומר פשיט מיפשט דלר' אלעזר לא פסלה בלינה [יד]: **שנים עשר דד.** שמוציאין מימיו ואמרינן בסדר יומא [לז.] שיהו שנים עשר כהנים העסוקים בתמיד מקדשים בבת אחת: **מוכני.** מפרש התם גלגלים [טו] שמעלין אותו בגלגלין מן הבור שחרית [טז] שלא יהא מימיו נפסלים בלינה לפיכך משקעין אותו ערבית בבור שיהו מימיו מחוברים למי המעין ובטלה [יז] לינתן: **מאי לאו.** אפילו ר' אלעזר קאמר לה דאף על גב דפליג בקידוש שניגב מודה במים: **בא לו.** כהן [יח] אצל פרו להתוודות עליו ביום הכפורים דכתיב וכפר בעדו וגו' (ויקרא טז): **ראשו לדרום ופניו למערב.** מצפון [יט] לדרום היה עומד ופניו למערב והתם [לו.] מפרש לה בעוקם את ראשו. והתם פריך לוקמיה להדיא ממזרח למערב ומשנינן לה: **והכהן עומד.** אחוריו למזרח [כ] המזבח ופניו למערב כלפי ההיכל. ואמרינן [כא] טעמא התם:

מאן שמעת ליה [דאמר] כו'. דקתני בפירקא דבתריה (יומא מג:) שחטו וקיבל במזרק את דמו סמוך לוידויו מיד אלמא בין האולם ולמזבח צפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דהא פר חטאת הוא: **כנגד כל המזבח.** כנגד צפונו ולא מן המזבח והלאה לא לצד מזרח ולא לצד מערב ואע"פ שהוא בחצי חלק עזרה הצפוני לאו כשר הוא לשחיטת חטאת דבעינן [י] על ירך המזבח [ויקרא א] וליכא: **ר' אלעזר מוסיף אף בין האולם ולמזבח.** שהוא מערבו של מזבח ובלבד שיהא (כל) חלק [כב] צפונו של עזרה אבל מזרחו של מזבח לצד שער נקנור שבו נכנסין לעזרה לא מכשר אפי' חלק צפוני דקילא קדושתיה דהוא מקום דריסת ישראל וכהנים י"א אמה מקום דריסת ישראל מן השער ולפנים וי"א אמה עד [כג] **לצד המזבח** מקום של [כד] דריסת רגלי הכהנים: **רבי מוסיף.** אף צפון שבאותן עשרים ושתים אמה של צד מזרח שהן דריסת ישראל וכהנים: ה"ג **אבל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול.** ומיהו [כה] בית חליפות האולם עודף רוחבו על רוחב ההיכל ט"ו אמה לצפון וט"ו לדרום והוא נקרא בית החליפות שהיה בכותל האולם מאחריו חלונות שהכהנים מצניעין שם את סכיניהם [וסכין קרי חילוף בלשון ערבי] הכי תנן לה במסכת מדות [פ"ד מ"ז] ואשמועי' דמאחורי האולם לאו צפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דכיון דלא מתחזי מזבח התם לא קרינן [כו] על ירך אע"ג דמכשרינן ליה לקמן (דף כו.) לשחיטת קדשים קלים לקדשי קדשים פסול: **ותסברא דר' אלעזר היא ולא רבי.** דלא מודה רבי דבין האולם ולמזבח דליהוי צפון: **השתא רבי כו'.** האי מוסיף דקתני אדר' יוסי קאי אדר' אלעזר לא קאי והא [ע"כ] אדר' אלעזר [נמי] אמרה למילתיה דעל כרחך כיון דמכשר מקום קדושה קלה לשחוט שם מקום קדושה חמורה לכ"ש: **אנן הכי קאמרי'.** הא (ח) דשקליה ליה מרבי לאו משום דרבי לא מכשיר בין האולם ולמזבח לשחיטת חטאת אלא הכי קשיא לן כיון דרבי נמי מכשיר (לפון) לצפון שבמזרח למה לו לשוחטו אצל האולם לוקמיה בצפון המזרחי סמוך לכניסתן לעזרה דהא לאו אורח ארעא לאקרובי להיכל: **אלא מאי ר"א היא.** ומשום דלא מכשר מקום דריסת ישראל וכהנים ושחיטת [כו] חטאת ממטי ליה להתם אכתי תקשה לך דהוה מצי לאוקמי מקיר מזבח לפוני עד כותל עזרה לפוני דהוי לפון לדברי הכל: **אלא מאי איח לך למימר.** עליה: **משום חולשה דכ"ג.** שכל עבודות (פנים) של יום הכיפורים עליו ותש כחו להכי ממטינן ליה להתם לפי שהוא צריך להכנים דמו להיכל ולהזות ולא יכבד עליו משוי המזרק והדם: **ה"ג.** כי מוקמת ליה כרבי הא טעמא איכא: **תרומת הדשן.** דכתיב [ויקרא ו] והרים את הדשן. בכל בקר היה נוטל מחתה [כח] מן הגחלים המאוכלות הפנימיות ויורד ונותנה במזרחו של כבש בדרומו של מזבח כדכתיב ושמו אצל המזבח ושם היה נבלע במקומו [יומא כא.] והיא היתה בכל יום ראשונה לכל העבודות: **מתחילת עבודה.** שזו תחילת עבודת יום [כט] הוא: **הא אמרת פסלה לינה.** ולינה בעמוד השחר תליא דכתיב [שמות כג] עד בקר: **הא אמר מכאן ועד י' ימים.** ואת תלית טעמא משום דקדיש בתחלת עבודת יום זה: **ולינה דרבנן.** לינה זו שתועיל בקידוש שאין המים בפניו מדרבנן הוא דגזור בה שלא תוזלזל בלינה ומודה רבי שכשהעלו לכיור מן הבור מקרות הגבר שהוא זמן תרומת הדשן כדאמרינן בפרק קמא דיומא (דף כ.) דמשום האי פורתא לא פסלה לינה בקידוש דלא מסקי אינשי אדעתייהו דדמי כמה [ל] שקידש ביום: **וראה רבי יוחנן דבריו.** של ר' אלעזר נכונים במקדש ידיו בתחלת עבודת היום דלא פסל בה לינה ולא במי שקידש בלילה להקטיר חלבים שהוא סוף עבודת יום אתמול: **ראוהו אחיו שירד.** משנה היא במסכת תמיד (פרק ב מ"א) בתורם את הדשן שירד מן המזבח והמחתה של תרומת הדשן בידו: **מיהרו וקידשו כו'.** להוציא את הדשן שבמקום המערכה או לסלקו לתפוח שבאמצע המזבח והכי תנן בה התם החלו מעלין באפר על גבי התפוח וקא סלקא דעתך בכהנים שעבדו כל הלילה קאי ומקודשי ידים ורגלים היו וצריכין לחזור ולקדש עכשיו שתמשך [לא] עבודה זו עד היום ויפסל קידוש הלילה בלינת עמוד השחר ויועיל להם קידוש זה של אחר קרות הגבר:

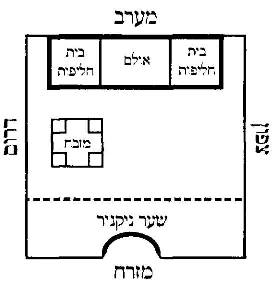

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הלכה יח:
מא ב מיי' שם ופ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה יד:
מב ג מיי' פ"ד מהל' עבודת יוה"כ הלכה א:
מג ד ה מיי' פ"ה מהל' בית הבחירה הלכה טו טז:
מד ו מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה טו:
מה ז מיי' פ"ב מהל' תמידין הלכה יג:

גליון הש"ס

גמרא אי לרבי האמר פסלה לינה. עיין בכ"מ דף (קיט) [קי] ע"ב תוספות ד"ה יצא:

מוסף רש"י

שיטה מקובצת

מסורת הש"ס

א) ירושלמי יומא פ"ב ה"א, ב) לקמן כא., ג) יומא כה: לז. תוספ' יומא פ"א ה"ג, עי' ירוש' יומא פ"ב ה"א, ד) [תוספ' דיומא שם דיומא לה:], ה) יומא לו. ת"כ נדבה פ"ד ה"ב, ירוש' שם ה"ב, ו) [לקמן לג.], ז) [לעיל יז:], ח) [לקמן כה:] יומא כב., ט) ע"ש ירוש' שם ספ"א, פ"ב ה"א, ט) תמיד כח:, י) ויקרא א יא.

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכי אמר ר' אמי: (ב) שם אלא אצל פרו ופרו: (ג) רש"י ד"ה או דלמא כיון דקדיש להו בכלי: (ד) ד"ה כי וכו' ת"ש דאמר הס"ד: (ה) ד"ה אמר לפניו וכו' לפני ר' ירמיה וכולה רבין אמר לה הס"ד ואח"כ מ"ה כיור שלא: (ו) ד"ה והוינן וכו' דר' אמי ולא: (ז) ד"ה ולא פשטו ר' אמי הך: (ח) ד"ה אנן הכי קאמרינן הא דשקליה לן מרבי לאו משום:

שינויי נוסחאות

ליקוטים

ולא הסיח דעתו המים היו נפסלות בלינה, ואפילו קידש בתחילת הלילה או באיזה שעה שבלילה להקטרת איברים של תמיד הערבים שמצותו כל הלילה צריך לחזור ולקדש לעבודת היום, ומ"מ אם קידש לתרומת הדשן אע"פ שהיא בקריאת הגבר או סמוך לו שהוא לפעמים מלפניו ולפעמים בחצות הלילה ולפעמים באשמורת הראשונה הואיל ומ"מ תחילת עבודת היום היא אינו צריך לחזור ולקדש לשאר עבודות היום. למדת שיש שקידש לאחר חצות לילה וצריך לחזור ולקדש ויש שמקדש קודם חצות לילה ואינו צריך לחזור ולקדש. (מאירי יומא כב.)

הייגו ר"א ופשטינן דלינה פוסלת במי כיור לר"א, ואי אמרינן דפסיל בהו לינה א"כ הייגו שפיר כרבי, ולא מצינו למי... [אצטריך לאשמעינן] דלעבודת לילה מיהו מקדש כדפי' ולא אמרינן איפסלו כמתירים (מהר"פ)

בשלמא לאביי דמוקים לה כרבי ומודי רבי דמקרות הגבר עד צפרא לא פסלה לינה הא מני רבי היא אלא לרבא דמוקים לה כרבי אלעזר ברבי שמעון אבל לרבי מקרות הגבר עד צפרא פסלה לינה הא מני אי רבי [א] פסלה לינה אי רבי אלעזר בר"ש הא אמר אפי' מיכן ועד עשרה ימים אינו צריך לקדש לעולם כרבי אלעזר ברבי שמעון והכא במאי עסקינן בכהני חדתי: [א] איבעיא להו [א] יציאה מהו שתועיל בקידוש ידים ורגלים אם תימצי לומר לינה לא פסלה דלא פריש אבל יציאה דפריש אסוחי מסח דעתיה או דלמא כיון דבידו לחזור לא מסח ת"ש [ב] קידש ידיו ורגליו ונטמאו מטבילן ואין צריך לקדש יצאו הרי הן בקדושתן [ג] יצאו ידיו לא קמיבעיא לן כי קמיבעיא לן יצא כל גופו מאי ת"ש [ג] [ד] שלא רחוץ ידים ורגלים [ב] מקדש בבלי שרת בפנים [ה] קידש בבלי שרת בחוץ או בבלי חול בפנים [ג] [ו] או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה טעמא דקידש בבלי שרת בחוץ הא קידש בפנים ויצא עבודתו כשירה דלמא קידש בבלי שרת בחוץ היכי דמי כגון דאפיק ידיו לבר וקידש (הא קידש בפנים ויצא דאפיק ידיה לבר [ג] כשירה) אבל יצא כל גופו תיבעי לך א"ל רב זביד לרב פפא ת"ש [ד] [ז] יצא חוץ [ד] למחיצת חומת העזרה אם לשהות טעון טבילה אם לפי שעה טעון קידוש ידים ורגלים א"ל הכא במאי עסקינן כגון שיצא [ה] להסך רגליו ולהטיל מים הא בהדיא קתני לה [ו] [ח] כל המיסך רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים תני והדר מפרש [ט] ת"ש פרה רבי חייא בר יוסף אמר מקדש בבלי שרת בפנים ויוצא ורבי יוחנן אמר אפי' בחוץ ואפי' בבלי חול ואפי' במקידה של חרס אמר רב פפא שאני פרה הואיל וכל מעשיה בחוץ לא פסלה בה יציאה אי הכי למה לי דמקדש כעין עבודה [ה] פנים איבעיא להו טומאה מהו שתועיל לקידוש ידים ורגלים אם תימצי לומר יציאה לא פסלה דגברא חזי אבל הכא דגברא לא חזי אסוחי מסח דעתיה או דלמא כיון דהדר חזי [דק ליה] ולא מסח דעתיה ת"ש קידש ידיו ורגליו ונטמאו מטבילן ואין צריך לקדש נטמאו ידיו לא מיבעיא לן [כי מיבעיא לן] נטמא כל גופו תיפוק לי כיון דבעי למעבד הערב שמש אסוחי מסח דעתיה [ו] [ט] כגון דאיטמי סמוך לשקיעת החמה ת"ש פרה רבי חייא ברבי יוסף אמר מקדש בבלי שרת בפנים ויוצא ורבי יוחנן אמר אפילו בחוץ ואפילו בבלי חול ואפילו במקידה של חרס

רש"י

בשלמא לאביי דמוקי לה. להא דר' יוחנן כרבי ומודה רבי דמקרות הגבר ועד לצפרא לא פסלה לינה בקידוש [ז] הא מני [א] נמי דקתני דקידוש זה לא יפסל בעמוד השחר אבל קידוש הלילה יפסל רבי היא: **אלא לרבא כו' הא מני.** שמצריכין קידוש על קידוש ומתיר קידוש השני בקרות הגבר: **אי רבי הא אמר פסלה לינה.** אף בזה שבקרות הגבר: **ואי ר' אלעזר.** אף הראשון לא יפסל ושני זה למה: **בכהני חדתי.** שלא שימשו בלילה ולא היו רחוצי ידים ורגלים: **יציאה.** חוץ לעזרה מהו שתועיל כדרך שפוסל בכל הקדשים שקדשו בכלי שרת שאם יצאו נפסלין ביוצא: **דלא פריש.** [ב] לא נבדל מעבודה: **ונטמאו.** הידים בדבר שאין טומאתו מן התורה שיטמא גופו אלא בפיגול או בנותר ששנינו בפסחי' (דף קכ:) שמטמאים את הידים: **מטבילין.** את הידים לבדן: **יצאו ידיו.** שהושיטן לחוץ: **מקדש בכלי שרת.** או כיור או כלי שרת אחר דמרבינן לקמן בשמעתין [י] כל כלי שרת לקידוש: **בפנים.** שהרי הוקבעו [ח] לו מקום בעזרה דכתיב [ט] ונתת את הכיור וגו' והתם כתיב ורחצו ממנו: **בכלי חול.** פסול דרחצו ממנו כתיב וכי איתרבו שאר כלים לקמן דומיא דידיה איתרבו: **או שטבל במי מערה.** שהן כשרין לטבילה וה"ה למים חיים אלא שרוב טבילות [ט] במים מכונסין [ט]: **עבודתו פסולה.** ולא אמרי' טבילה דבר חשוב הוא ומהני' ליה במקום קידוש: **הא קידש בפנים ויצא כשרין** [י]. דאי ס"ד פסולה השתא קידש בפנים ויצא פסולה קידש בחוץ מיבעיא וכי יש יציאה גדולה מזו: ומשני **דילמא קידש בחוץ.** דאיצטריך ליה לתנא למיתני דפסולה [יא]: **כגון דאפיק ידיה לבר.** וגופיה בפנים וקידש דאילו קידש בפנים והוציא ידיו תניא לעיל הרי הן בקדושתן אבל יצא גופו לא תידוק מינה: **אם** [ג] **לשהות טעון טבילה.** קס"ד משום היסח הדעת: **הכא במאי עסקינן.** דקתני אם לשהות טעון טבילה: **שיצא להסך רגליו.** לגדולים ודכוותיה סיפא דקתני אם לפי שעה טעון קידוש שיצא להטיל מים דאמרינן בסדר יומא (דף ל.) מצוה לשפשף בידו ניצוצות שעל גבי רגליו שלא יראה ככרות שפכה לפיכך צריך לקדש ידיו ורגליו: **בהדיא קתני לה.** בסיפא דההיא: **פרה.** בעבודת פרה אדומה שהיה [יב] חוץ לירושלים בהר המשחה: **ויוצא.** אלמא לא פסל [יג] יציאה בקידוש ידים ורגלים: **כעין עבודה.** שינוי' הוא: **טומאה.** קס"ד נטמאו ידיו ולא גופו קמיבעיא ליה: **את"ל יציאה לא פסלה.** התם הוא משום דגברא חזי לחזור וליכנס לא מסח דעתיה ולא מיפסל קידוש בהיסח הדעת: **או דלמא כיון דהדר חזי.** על ידי הטבילה [יד] דק ליה מדקדק ידיו בדבר טינוף ולא מסח דעתיה:

תוספות

יציאה מהו שתועיל בקידוש ידים ורגלים. פירש בקונטרס כדרך שפוסלת בכל הקדשים שקדשו בכלי שאם יצאו נפסלין ביוצא ואי אפשר לומר כן אלא כדמפרש טעמא משום דכיון דפריש אסוחי מסח דעתיה מיניה [טו] דמשום קידוש כלי לא מיפסל ביוצא במידי שלא נעשה בו עבודה עדיין כדמוכח בפ"ק דמנחות (דף ט.) ובפ' התודה (שם דף עח) [י] דאמר בללה חוץ לחומת העזרה רבי יוחנן אמר פסולה ור"ש לקיש אמר כשרה אלמא לרבי [טז] יוחנן לא פסיל אלא משום [יז] (דס"ד דמאן דלא פסיל בלינה לא פסיל בה הסח הדעת ומאן דפסיל פסיל בהאי והני כהני הוו להו הסח הדעת שהיו ישנים בבית המוקד. הג"ה) עבודה בחוץ אבל משום יציאה לא [וכן משמע] בפרק התכלת (שם מז.) גבי שתי הלחם דלא קדוש ליפסל ביוצא אלא בשחיטת הזבח אע"ג דכבר נתקדש בכלי דרבי סבירא ליה דתנור מקדש בפרק רבי ישמעאל (שם עב:) ומיהו יש לדחות דאין עם הזבח שאני דהא נסכים הבאין עם הזבח לא מיפסלי בלינה כי אם בשחיטת הזבח כדאמר זעירי בפרק התודה (שם עט.) ואילו באין [יח] בפני עצמן תנן [כ] קדשו בכלי נפסלין בלינה ויש עוד ראיה מהא דתנן במעילה פרק ב' (דף ט.) גבי מנחות ושתי הלחם קרמו בתנור הוכשרו ליפסל במחוסר כיפורים ובלינה אבל [יט] יוצא לא קתני ואע"ג דגבי עופות וזבחים הוה מצי למיתני יוצא אגב אחרים [כ] לא תני אגב שתי הלחם ולחם הפנים ומנחות [כא] והא דאמר בפרק כל שעה (פסחים לו.) גבי לישה דמנחות נהי דזריזין ליתא במקום זריזין איתא אורחא דמילתא נקט שדרך לעשותם במקום זריזין והא דאמר פרק המזבח מקדש (לקמן פח.) כלי שרת אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל היינו בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה אבל לא ביוצא וצ"ע [ל] מה שפירש בקונטרס פ' שתי מדות (מנחות פז:) גבי שלחן אבל מקדשין ליפסל בלינה וביוצא ולקמן בסוף המזבח מקדש (דף פח.) פירש בקונט' אבל מקדשין ליפסל ביוצא אם יצא חוץ לקלעים או נגע בו טבול יום והא [כב] דאמר פרק שתי הלחם (מנחות נה:) [א' שתי הלחם וא'] לחם הפנים לישתן ועריכתן בחוץ אלמא מדת יבש לא נתקדשה וכן בסוף כל המנחות באות מצה (שם סג.) דריש ר"ש תנור תנור שתי פעמים שתהא אפייתן בתנור ושיהא הקדשן בתנור ופריך והתנן ר"ש אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשירות בבית פאגי לאו משום דאי נתקדשה הוה מיפסלא ביוצא אלא משום דדבר מכוער להוציא לחוץ לאחר שנתקדשה ואם תאמר וכיון דבקדושת כלי לא מיפסלא ביוצא מנחת כהנים ומביאי כ"ג דלית בהו קמיצה אימתי מיפסלי ביוצא ושמא [ד] בקדושין באותן מועיל קידוש כלי [כג] ומהאי טעמא יתכן פי' הקונט' דהכא: והא

קידש בכלי שרת בחוץ כו'. תימה דמשמע הא הכניס בכלי [כד] שרת בפנים וקידש עבודתו כשרה אלמא לא [כה] מיפסלא ביציאת המים וי"ל דלא שייך הסח הדעת במים כמו בידים ועוד דאין כלי מקדש ליפסל ביוצא אלא בפנים [מ] כדמשמע בההיא דסוכה (דף נ.) דפריך וניתי במקודשת ועוד כדפירשנו [כו] דאין כלי מקדש ליפסל ביוצא עד שנעשית מצותו והיינו הקידוש כמו מנחה עד שעת קמיצה ולכן מיבעיא ליה בקידוש ידים ורגלים. תימה דתיפשוט מהכא דאין יציאה מועלת דמשמע [כז] הא בחנם לא פסלה יציאה וי"ל דודאי אי נפיק בשעת עבודה לא מיפסל בהכי כיון דאין שוהא אלא מעט:

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ה מהלכות ביאת מקדש הלכה ד ועי' כ"מ:
מו ב מיי' שם הלכה ו:
מז ג מיי' שם הלכה ה:
מח ד ה מיי' שם הלכה י:
מט ו מיי' שם הלכה יא:
נ ז ח מיי' שם הלכה ה:
נא ט מיי' שם הלכה ו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בשלמא וכו' הא מני רבי היא דקתני וכו' יפסל הס"ד: (ב) ד"ה דלא פריש לא נבדל. נ"ב ותימה דלעיל דף יט ע"ב מבואר בגריכותא דר"ש פליג אף באינו מקריב רק בלא יצא ממקדש אינו פוסל בלינה ולא פריש דכאן היינו לא פריש ממקדש וק"ל וצ"ע: (ג) ד"ה אם לשהות טעון: (ד) ד"ה א"ד כו' מדקדק בקידוש ונזהר:

מוסף רש"י

[illegible]

ליקוטים

[illegible]

מסורת הש"ס

א) ירושלמי יומא פ"ב ה"א, ב) תוספתא מנחות פ"א ה"ז, ג) [לקמן כא.], ד) תוספ' יומא פ"א הי"ד, ירוש' כלאים פ"ט ה"א, יומא פ"ג ה"ב, ה) לשון הפ' בשמואל-א כד ג ועי' במפרשים שם, ו) יומא כח. [מנחות ק.], ז) כב., ח) שמות מ ז ושם לא, ט) עי' שבת יד., י) ליתא שם ובאמת בסוכה נ. ד"ה ואי, לא מייתי אלא המי דפ"ק דמנחות, כ) מעילה י., ל) ורש"י שלפנינו שם לא פי' כלום ואפשר שכך היה הגירסא לפני התוס', מ) עי' צ"ק:

גליון הש"ס

גמרא ת"ש פרה. עיין פ"ד דפרה משנה א בהרע"ב ותוס' יו"ט:

שינויי נוסחאות

[illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

[illegible]

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פ"ה מהלכות פרה הלכה יד:
ב מיי' פ"ה מהלכות ביאת מקדש הלכה י:
נג ג מיי' שם הלכה יא:

גמרא

והא פרה דטמויי מטמינן ליה דתנן [א]מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית ש"מ לא פסלה בה (מחשבת) טומאה שאני פרה הואיל דטבול יום [א] לא פסיל בה אי הכי למה לי דמקדש כעין עבודה [בעינן] איבעיא להו מהו לקדש ידיו [ורגליו] [ב] בכיור [ב]ממנו[1] אמר רחמנא ולא בתוכו או דלמא אפילו בתוכו אמר רב נחמן בר יצחק תא שמע [ג] או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה הא מי כיור דומיא דמי מערה ועבד עבודתו כשרה [ג]לא מי מערה איצטריכא ליה שלא תאמר כל גופו טובל בהן ידיו ורגליו לא כל שכן אמר רבי חייא בר יוסף [ד]מי כיור נפסלין למתירין כמתירין לאברים כאברים רב חסדא אמר אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר כאברין ורבי יוחנן אמר כיור כיון ששקעו שוב אין מעלהו למימרא דלעבודת לילה נמי לא חזי [ה]והאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן משמיה דאילפא כיור שלא שקעו מבערב מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש מאי אינו מעלהו נמי [ג] דקאמר לעבודת יום אבל לעבודת לילה חזי [אי הכי] היינו דרבי חייא בר יוסף

רש"י

והא פרה דטמויי מטמאינן ליה. אחר קידוש זה כדתנן [ד] כו' וטבילה זו בהר המשחה היתה והכי תנן לה במסכת פרה (פ"ג מ"ו) ואחר טבילתו מיד הוא מסדר מערכתה ושורפה אלמא אחר הקידוש הזה היתה וש"מ לא פסלה לה [ה] טומאה. י"ס חסרו"ן בספרי"ס ונראה לי הגירסא הכי שאני פרה הואיל וטבול יום כשר בה [ו] טומאה לא פסלה בקידושין שלה: **אי הכי למה לי דמקדש.** הואיל ואין קידוש [ז] כשאר (א) קידוש עבודה: **בכיור.** שיכניס ידיו ורגליו בתוכו: **הא כיור דומיא דמערה.** והיכי דמי כגון שנכנס לתוכו: **מי מערה איצטריך ליה.** כלומר לעולם דכוותיה בכיור נמי פסול והאי דנקט מי מערה איצטריך סד"א הואיל וטבילה מעלייתא היא עדיפא היא מכיור שהן שאובין וקידוש אין כאן וטבילה אין כאן אבל הכא טבילה איכא קמשמע לן: ה"ג **אמר רבי חייא בר יוסף מי כיור נפסלין למתירין כמתירין לאברים כאברים ורב חסדא אמר אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר כאברים: מי כיור.** לפי זמן עבודה שהקידוש צריך לה הוי זמן מימיו ליפסל. אם עבודת [מתיר הוא כגון עבודת] דם או קמצים שנפסלים בבא הלילה עליהם כדאמרי' באיזהו מקומן (לקמן דף נו.) מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה וכו' מי כיור נפסלין בשקיעת החמה אם לא נשקע הכיור בבור לפני שקיעת החמה נפסלים מימיו לקדש עוד מהם לצורך עבודת יום מחר אפי' שיקעו קודם עמוד השחר העושה לינה בכל מקום אינו מועיל לו שלפי עבודתו הוא חשובו וכן אם שקעו לפני שקיעת החמה והעלהו בלילה מכיון שמצאו הלילה שעה אחת חוץ לבור נפסלו מימיו לעבודת היום: **לאברים כאברים.** לקדש מהן לעבודת הקטר חלבים נפסלין בעמוד השחר כמו שאברים נפסלין בלינת עמוד השחר כדכתיב עד בקר אבל כל הלילה כשרין [ח] לקדש מהן לעבודת לילה [ט] ואם שיקעו קודם עמוד השחר מעט כשרין מימיו לקידוש עבודת [היום: **אף**] **למתירין כו' כאברים.** כשם שאין האברים נפסלין אלא בעמוד השחר אף כל לינות אין פוסלות בשום קדושה אלא בעמוד השחר [י]: **ור' יוחנן אמר כיור כיון ששקעו.** בבור כדרך מלותו סמוך לשקיעת החמה: **שוב אין מעלהו.** כל הלילה. וקס"ד דאפי' לעבודת הלילה [יא] קאמר ר' יוחנן דמיפסל בה העלאתו ואתרוייהו פליג: **לעבודת לילה.** הקטר חלבים: **ולמחר אינו מקדש.** קס"ד דאסור לקדש הימנו קאמר שנפסל בשקיעת החמה לעבודת יום אלמא כולה כרבי חייא סבירא ליה: **מאי אינו מעלהו נמי דקאמר.** רבי יוחנן לעיל לעבודת יום משום פסול עבודת יום קאמר לה שלא יפסלו מימיו לעבודת יום וקא סלקא דעתך השתא שהעלאת הלילה תפסלם לעבודת מתיר [יב] כר' חייא: **אי הכי היינו דרבי חייא.** מאי [יג] אינו מעלהו דקאמר רבי יוחנן עלה דר' חייא ודרב חסדא מאי אתא למימר הא רבי חייא נמי ה"ק: איכא

תוספות

מי כיור נפסלין למתירין כמתירין. פי' לדם וקומץ נפסלים מימיו בשקיעת [החמה] כמו שהמתירין נפסלין בשקיעת החמה כדאמר באיזהו מקומן (לקמן דף נו.): **כיור** כיון ששקעו אין מעלהו. למאי דס"ד השתא דהעלאת לילה פוסלן לכל עבודות יש תימה דתיקשי ליה כמה משניות דמסכת תמיד (דף כח.) שהיה מקדש לתרומת הדשן ואחיו הכהנים שהיו מקדשים כמו כן בלילה [י] ומיהו איכא לאוקמינהו כר' אלעזר בר"ש וכמאן דפשיט לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו [יד] והא כרבי אבל קשה אכתי היאך היו עושין תרומת הדשן לרבי וי"ל בכהנים ישנים שניעורו כל הלילה ואין צריכין לקדש ומתני' דיומא (דף כב.) דמוכחא שהיה תרומת הדשן בכהני חדתי דקאמר עלה דלכך לא הוה פייס בתחילה בתרומת הדשן משום אונס שינה כר' אלעזר בר"ש אי נמי [טו] י"ל שהיה להם מים בכלי שרת אחר כדי קידוש של תרומת הדשן ועוד יש לומר דמקידוש תרומת הדשן לא קשיא מידי דפסול עבודת לילה [טז] דרבנן ויש עוד טעם להכשיר בתרומת הדשן טפי מבכולה לילה [יז] כדפירש בקונטרס בסמוך [ח] עוד יש לומר דניחא ליה למיפרך מדר' יוחנן אדר"י טפי ממתניתין דתמיד משום דאיכא לאחויי דסבירא ליה למתני' דמקרות הגבר עד לפרא לא פסלה לינה אפי' במים אע"ג דסוגיא דשמעתין ודאי לאו הכי סבירא ולהאי פירוש ניחא השתא דלא מצי לאקשויי מברייתא דלעיל [יט:] דפליגי בה רבי ורבי אלעזר בר"ש דקתני קידש בלילה צריך לקדש ביום דמשמע הא בלילה מיחזי חזי: **כיור** כיון ששקעו. פירוש האי דמהני שיקוע למים היינו קודם שנפסלו לאחר שנפסלו אמרי' בפ' כל שעה (פסחים דף לד:) דאין זריעה להקדש: **כיור** שלא שקעו. השתא ס"ד דלאו דוקא [יח] אלא אפילו שקעו מעלהו [ומקדש] לעבודת לילה אלא רבותא נקט הכי אע"פ שלא היה משוקע בשקיעת החמה כשר לעבודת לילה אבל לבסוף דמשני ומסיק דאיכא בינייהו גזירת שיקוע ניחא דנקט שלא שקעו דאם איתא דשקעו אין מעלהו עד תרומת הדשן: **מאי** אין מעלהו דקאמר לעבודת היום. פי' שיהא כשר לקדש לענין שיועיל לו קידוש לעבודת יום כגון קומץ ודם אבל לעבודת לילה כגון לאיברים חזי ופריך היינו דר' חייא בר' יוסף ומשני איכא בינייהו גזרת שיקוע כלומר לר"י אסור להעלותו גזירה שמא יפשע ולא יחזור וישקיענו דר' יוחנן אית ליה גזירת שיקוע ולהכי נקט שלא שקעו דאם שקעו לא יעלהו עד תרומת הדשן דלמא פשע אבל אם לא שקעו או שקעו והעלהו מקדש ממנו ור' חייא בר יוסף לא גזר וסבירא ליה דמעלהו כל שעה שירצה ולא חיישינן דלמא פשע וא"ת ולמה היו משקעין אותו כלל בערב היה להם להמתין עד סמוך לעמוד השחר כיון [יט] שהיו יכולין [להעלות] כל הלילה לקדש לאברים וי"ל (דלמא) לא [כ] רצו להמתין זמן שיקועו עד סמוך לזמן פסולו דלמא פשע ולא משקע ליה בעמוד השחר וה"ה שהיו יכולין לקבוע זמן שיקוע בתחילת הלילה או באמצעה דכדי [כא] שיהא זכור בעמוד השחר אלא לפי שהוא זמן פסול מתירים של דם וקומץ קבעו זמנו בערב ולר' יוחנן אע"פ שעל כרחן יש להן להעלותן לתרומת הדשן לא דמי כדפי' בקונטרס [לקמן ס] וז"ל דלא סגיא ליה בלאו קידוש זה שזוכה לפיס של תרומת הדשן ולגזירת שיקוע ליכא למיחש דכיון שמלאו שקוע והעלהו ועכשיו הגיע זמן הסמוך לפסולו לא פשע ליה [כב] והדר משקע ליה ולא דמי למעלהו בלילה שמניחו לקדש כהנים הבאין תמיד להקטיר ואתי למיפשע [כג] וא"ת ויפסול מימיו ומה בכך והא השתא נמי כשמשקעו בעמוד השחר וחוזר ומעלהו ביום לא היה יכול לקדש במימיו למתירין דכבר נפסלו ולא מהני להו זריעה אלא לאברים היה יכול לקדש ומי הוא שוטה שיכול לקדש ביום קידוש גמור שיועיל לכל העבודות והוא עומד ומקדש קידוש שאינו מועיל אלא לאברים וי"ל דכיון דקידש להו המים בכלי שרת מלוה לשומרן כשאר קדשים שלא יפסלו כדפי' בקונטרס בהך דשמעתין אי נמי כדי שלא יבואו לידי נותר [כד] ויטמאו את הידים וכשמעלין את הכיור ביום היו מערין מימיו בכלי שרת דפעמים שמקדשין הרבה כהנים בכל דדין ומי שיש לו לקדש לאברים מקדש מן המים שבכלי שרת ושנים עשר כהנים שהיו [כה] מקדשין בבת אחת מן הכיור לצורך התמיד אף על פי שהיה פיים של תמיד קודם ע"ה כדמוכח במסכת תמיד (פ"א) מ"מ לא היו מקדשין בלילה עד שהיה יום ומעלין הכיור ונותנים מימיו בכלי שרת וממלאין אותו מים חדשים ומקדשים מהם שהרי היה זורק דם התמיד ונפסלו מימיו למתירין ולא מהני להו זריעה והא דפסלה להו לינה במים בכולה שמעתין היינו כרבי ולא כרבי אלעזר בר"ש למאי דפשיט אילפא לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו [וכולהו אמוראי דלעיל מודו דלכל הפחות ספיקא הוי והכא מפשט פשט ועוד צריך לומר דהא דאמר אביי לעיל דמקרות הגבר עד לפרא לא פסלה לינה היינו קידוש [כו] אבל במים פוסלת והאי דפסלה נמי לינה במים אינו אלא מדרבנן דכיון דלא פסיל בקידוש לא פסיל במים דהכל [אחד] כדאמר לעיל כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו]. ורבינו פי' בענין אחר וזה לשונו ומאי אינו מעלהו דקאמר משום חשש עבודת היום שאם יעלהו לעבודת לילה קודם תרומת הדשן יהיו סבורים העולם שמשקעין אותו בשקיעת החמה שלא יפסלו המים למתירין וקודם השחר שלא יפסלו לאברים ויבא [כז] לקדש ממנו למחר למתירין אף על פי שלא היה משוקע

מסורת הש"ס

א) יומא כ. חגיגה כג. ע"ש פרה פ"ג מ"ז ע"ש, ב) כעי"ז ב"ק נא., ג) [לעיל כ:], ד) עי' ירוש' יומא פ"ב ה"א, ה) לעיל כ., ו) פסחים נט:, ז) שם:, ח) ע"ב ד"ה והאמר:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אי הכי וכו' כשאר קידוש הס"ד יאח"כ מ"ה ומשני כעין עבודה:

שינויי נוסחאות

תורה אור השלם

1. וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: שמות ל, יט

מוסף רש"י

מטמאין היו. נוגעין בו בשרץ: שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית.

שיטה מקובצת

ליקוטים